

УДК 342.9(075.8):341.934

В. БРИЖКО, магістрант факультету міжнародної економіки та фінансів
Київського національного економічного університету ім. В.Гетьмана

ДО ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. Про окремі аспекти стану та перспектив упорядкування суспільних інформаційних відносин у сфері авторського та патентного права.

Дискусії про економіку інтелектуальної власності (включає в себе право на об'єкти промислової власності, а також об'єкти авторського та суміжного права) почалися задовго до появи інформаційно-комп'ютерних технологій та мереж (е-середовища).

Термін “інтелектуальна власність”, що прийшов на зміну терміна “духовна власність”, був запроваджений для задоволення, насамперед, економічних потреб. Вживання цього поняття правомірно, якщо поставитися до нього як до умовної категорії, що має економічний сенс, предметом правового регулювання якої є дії щодо створення та використання нематеріальних об'єктів – нових знань, які одержують юридичну оболонку охороноздатності. Історично право на об'єкти промислової власності було оформлене законодавчо в Англії в 1623 р. (перший патентний закон – “Статут про монополії” розробив вчений, лорд-канцлер Френсіс Бекон разом з юристом Едуардом Кохом) значно раніше, ніж було визначено законом авторське право (перший закон про авторські права – “Статут королеви Анни”, 1709 р.).

Згідно зі ст. 2 (VIII) Конвенції, що заснувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності (Стокгольм, 1967 р., дипломатична конференція держав-членів Паризької (1893 р.) і Бернської (1896 р.) Конвенцій), юридичне визначення зазначеного терміну наступне: *“інтелектуальна власність – це права, що відносяться до літературних, художніх й наукових творів, виконавчої діяльності, звукозапису, радіо- й телевізійних передач, винаходів, наукових відкриттів, промислових зразків, товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань й комерційних позначень, а також – до захисту від недобросовісної конкуренції”* [1]. У найширшому розумінні інтелектуальна власність означає: *“закріплені законом права, які є результатом інтелектуальної діяльності людини в промисловій, науковій, літературній і художній сферах”* [2]. Обсяг зазначених прав (виключних або невиключних) визначає сферу і час використання об'єкта творчості, що отримав від держави охоронний документ (патент, свідоцтво). Для контролю господарського обігу результатів творчості застосовують територіальні юридичні норми, що закріплюються національним і міжнародним законодавством за видами правового упорядкування відносин.

Види упорядкування відносин. Варто підкреслити, що єдиної міжнародної конвенції щодо охорони (що передбачає надання державою охоронного документа – патенту або свідоцтва) інтелектуальної власності не існує. З позаминулого століття інститути патентного та авторського права не піддаються уніфікації, і єдина конвенція навряд чи буде вироблена. Тому існують два види правового упорядкування відносин, пов'язаних з різними об'єктами творчості: авторське право і право промислової власності, або патентне право. Обидва зазначених види засновані на результатах розумової праці, однак регулюють різні правовідносини, коло об'єктів їх охорони близьке, але не ідентичне.

Охорона об'єкта авторського права поширюється тільки на певні види і форми представлення інформації. Це право регулює відносини, що виникають у зв'язку з використанням творів літератури, мистецтва і науки, зокрема, з комп'ютерними програмами і базами даних. Правове упорядкування відносин щодо авторських прав передбачає наявність механізму підтримки особистих немайнових прав автора – право на ім'я, на неперекручування тексту – і механізму підтримки його майнових прав, тобто право на використання об'єкта інтелектуальної власності, що дозволяє юридично вводити в господарський обіг результат творчості.

Охорона об'єкта промислової власності поширюється на зміст інформації, обсяг якої визначається формулою – короткою словесною характеристикою, що обумовлює сутність новації, її рівень відмінності від вже відомого, і передбачає упорядкування відносин, пов'язаних з винаходами, корисними моделями, промисловими зразками, селекційними досягненнями, що повинні відповідати встановленим критеріям новизни, наукового (винахідницького) рівня і промислового застосування [3, 4].

До об'єктів промислової власності належать також засоби індивідуалізації: товарні знаки і торгові марки, знаки фірмових найменувань і найменування місць походження товарів, що оцінюються значною сумою. Прикладом такого засобу індивідуалізації, як електронна адреса окремої особи є його мережний аналог – доменне ім'я.

Сьогодні наростаючі суперечності між системою індивідуалізації у формі товарного знака, торгової марки, фірмового найменування і системою індивідуалізації у вигляді доменних імен не дають гарантій захисту від недобросовісної комерційної діяльності. Нові категорії правопорушників реєструють чужі товарні знаки як назву домена і відмовляються від прав на них тільки в обмін на певні виплати значних коштів від вартості об'єкта охорони з боку законного власника товарного знака (наприклад, вартість знака фірми “Кока-кола” – 10 тис. дол., товарного знака “Джип” – 60 тис. дол.). Як зазначалось [5], власник відомої корпорації Аді Даслер не раз звертався з позовом до електронних конкурентів, захищаючи свої права на товарний знак “Adidas”. Так існує веб-сторінка www.adidas.spb.ru. Суфікс *spb.ru* – це стандартне позначення для Санкт-Петербурзького регіону. Товарний знак “Adidas” належним чином зареєстрований у Російській Федерації. Звичайний відвідувач мережі вважає: *є марка “Adidas”, я хочу подивитися і купити товар цієї фірми, у Санкт-Петербурзі дешевше обійдеться*. Він набирає домен, однак насправді, навіть якщо товар і є, то ця сторінка не має нічого спільного зі славетною фірмою. Тим самим фірма “Adidas” має реального електронного конкурента-шахрая, який порушує законодавство Росії про товарні знаки і знаки обслуговування.

За кордоном зазначені дії правопорушника визначають делікт щодо законодавства про товарні знаки і знаки обслуговування, законодавства про припинення недобросовісної конкуренції та законодавства про захист персональних даних. У деяких країнах (наприклад, Великобританія, Канада, Німеччина, Італія) несанкціоноване використання ім'я, тобто персональних даних, є предметом розгляду в суді не тільки згідно із законодавством про захист персональних даних, але із законодавством про припинення недобросовісної конкуренції [6].

Як визначається [7], в Росії судова практика по справах, пов'язаних з порушенням авторських прав в Інтернет, практично відсутня, кількість судових розглядів украй мала, рішення суперечливі та, на наш погляд, не досить логічні. Так, на підставі рішення арбітражного суду [8] – *“основна мета найменування домену (адреси) у мережі Інтернет – відрізнити одну область інформаційного простору від іншої, що домен не є ні товаром,*

ні послугою”, корпорації “Кодак” було відмовлено в позовній вимозі про заборону використання у назві веб-сторінки (домену) відповідної назви її товарного знака.

Сформована мережна практика полягає в тому, що одержати вже існуюче доменне ім’я можна в разі згоди зацікавлених сторін. Доменне ім’я хоча і “безтілесне”, але містить елементи традиційних об’єктів інтелектуальної власності. Доменні імена більш схожі з грішми і цінними паперами, що оформлюються в електронному вигляді: контроль за їх використанням може забезпечити спеціальна електронна система. Використовувати чуже доменне ім’я, не вносячи змін до DNS (реєстру), неможливо, але DNS контролюють треті особи, яких проблеми інтелектуальної власності та захисту даних, можна казати, мало цікавлять.

Компанії-провайдери, що реєструють назви, право на їх використання надають на певний відрізок часу, після закінчення якого треба оплатити продовження послуги. Якщо оплата не зроблена, то ця назва відразу надходить у відкритий продаж, і протягом декількох годин власником цієї назви стає вже інша особа.

За пропозицією уряду США з 1998 р. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) проводить консультації по згаданих проблемах. ВОІВ вважає за необхідне розробити рекомендації для організації, що несе відповідальність за надання доменних імен в усьому світі – ICANN (“Інтернет-корпорація із надання імен і номерів”). У 1999 р. було прийняте рішення про те, що ICANN повинна запровадити процедуру однакового вирішення спорів у зв’язку з використанням доменних імен у всіх доменів першого рівня [9]: будь-який заявник, який бажає зареєструвати доменне ім’я, повинен давати згоду на застосування до нього цієї процедури в разі, якщо в нього виникне спір з власником загальновідомого товарного знака. Крім цього, ВОІВ займається питаннями врегулювання суперечок відносно доменних імен, що знаходяться в наступних доменах першого рівня: .com, .net, .org, .ru. Зазначені процедури щодо врегулювання суперечок стосовно імен в інших доменах (російських – .ru, українських – .ua) поки що не передбачені.

Інша проблема. Усі згодні, що інтерактивні мультимедійні CD-ROM із текстами, звуками, фотографіями, рухливими зображеннями є результатом праці, але що це – літературна робота, аудіовізуальна робота або щось інше?

Можна дотримуватися думки, що представлення інформації в е-середовищі є результатом інтелектуальної праці. Навіть та інформація, що не відповідає нормам охороноздатності, в мережах набуває характеру об’єктів інтелектуальної власності – у неї вкладена творча праця. Це веде до того, що подібна інформація повинна охоронятися згідно із законодавством про інтелектуальну власність. Але як підходити до правового регулювання прав на гіпертекстову сторінку, що використовує широке коло елементів: текст, малюнок, товарний знак, промисловий зразок, знак найменування, аудіо, дизайн, фото та ін. зображення? Як довести свій пріоритет? Результати інтелектуальної праці можуть бути легко об’єднані в єдиний продукт, як, наприклад, на CD-ROM. Це веде до розмивання меж між різними типами і рівнями інтелектуальності робіт, а значить – до розмивання меж між видами правової охорони. Іншими словами, все упирається в проблему забезпечення доказу протиправних дій в умовах нестабільності даних (інформації в електронному вигляді). В мережах вони не підлягають індивідуалізації, у кращому випадку, вимагають великих витрат і зусиль. Правових формул, що забезпечують регуляцію суспільних інформаційних відносин, пов’язаних із використанням у мережах об’єктів інтелектуальної власності, немає. Відповідей на поставлені питання залежать можливості реального захисту авторських і патентних прав у міжнародному масштабі.

Головне полягає в тому, що з розвитком е-середовища, дигіталізації інформації (перетворення в цифрову форму) і появою мереж, що не визнають національних кордонів, наочно демонструється криза (штучність) традиційних юридичних уявлень про регулювання прав на результати інтелектуальної діяльності людини. Схоже, що, як й сьогодні, у майбутньому реалізація права авторів на контроль за поширенням інформаційних продуктів їх творчості в мережах буде існувати тільки в юридичних текстах, але не в реальному житті. Тем більше, законодавством будь-якої країни ніколи не передбачався та не передбачається державний моніторинг порушення прав у сфері інтелектуальної власності. Це проблема зацікавлених у пошуках делікту осіб.

Функціонування прав. Авторське право припускає захист майнових і немайнових прав. До немайнових прав віднесено право на авторство, на ім'я, на оприлюднення, на захист репутації автора. Відповідно до майнових прав автор має виключне право на використання об'єкта інтелектуальної власності, іншими словами, право на відтворення, поширення, публічне виконання, переклад, переробку і продаж (введення в господарський обіг). Звідси виникло узагальнююче поняття авторського права як права автора на тиражування, тобто право на “копірайт” (від англ. – *copyright*). Це право існує тільки в тому випадку, коли робота зафіксована в письмовій або іншій об'єктивно вираженій формі, тобто робота розміщена на матеріальному носії.

Автор може тиражувати об'єкт права сам або передавати свої права на тиражування іншим особам безкоштовно або за плату. Передача прав здійснюється на підставі ліцензійного договору, у якому узгоджується обсяг прав (увесь об'єкт інтелектуальної власності або його частини, час та територія використання тощо).

Більшість конфліктів щодо обмеження прав авторів стосуються винагороди, а також втраченої ними вигоди. Автори правомірно наполягають на необхідності вказувати їх ім'я і неприпустимість перекручування змісту твору. Рідше виникають питання і вимоги щодо дотримання прав авторів на публічне виконання творів. Це пов'язано з тим, що в цьому разі значно складніше притягти порушника прав до відповідальності, складніше довести факт вини, її обсяг.

Традиційно об'єктами авторського права не є офіційні документи (зокрема, законодавство), державні символи і знаки, твори народної творчості, повідомлення про події і факти, що мають відомий зміст. У той же час безліч інформаційних повідомлень в цифровому вигляді, що зведені в якусь базу даних, становлять інтерес і можуть вимагати не тільки їх охорони, але й захисту. При сьогоднішньому рівні технічних можливостей скопіювати з мережі базу даних не завжди можливо, тому й особливих проблем із її захистом не виникає. Проблеми можуть виникнути тільки із захистом від копіювання окремих творів, що знаходяться в базі даних.

Звичайно, сказане стосується законодавства, що написано, допрацьовується і затверджується людьми, які розглядають інститут інтелектуальної власності з позицій паперового документообігу, реальності існування і можливості контролю використання матеріальних носіїв. Тільки є тут одне “але”, а саме: увага не звертається на те, що в е-середовищі інформаційні відносини не дуже хочуть відповідати писаним на папері правилам. Усе упирається, як уже раніше зазначалося, у проблему забезпечення доказів протиправних дій в умовах нестабільності даних. У принципі, конкретні порушення існують і будуть існувати. Але в мережах їх складно ідентифікувати з відповідними особами. Дуже складно відстежити навіть цілком легальну роботу людини, яка не хоче зробити щось протиправне. Вона працює, але працює анонімно. Її електронні сліди мало про що говорять, хоча і можуть бути доказом протиправних дій. Виникає цікавий момент – по-

рушень немає тому, що немає правових конструкцій, здатних регулювати суспільні відносини. Іншими словами, виник новий світ, відмінний від реального – світ електронно-інформаційного простору, що вимагає нетрадиційних рішень у правовому регулюванні діяльності суспільства і громадського життя. Є також думка, що для майнових прав автора об’єкта творчості нинішня епоха розвитку Інтернет несе загибель. Право авторів обмежувати рух інформації, що знаходиться на чужих носіях, у тих правових формулах, у яких воно зараз існує, поступово буде відходити в минуле.

Про стан захисту. Сьогодні веб-сайти вже прирівняні до творів літератури, науки (у тому числі комп’ютерні програми) або мистецтва. Згідно з п. 3 ст. 9 Закону України “Про авторське право і суміжні права” перед публікацією веб-сайта варто одержати свідоцтво на володіння авторськими правами або хоча б подати заявку на реєстрацію. Реєстрація визнається судом як юридична презумпція авторства, тобто вважається дійсною, якщо в судовому порядку не буде доведено протилежне. Для захисту авторських прав на програму або веб-дизайн необхідно роздрукувати на папері букво-графічний код програми (файл, написаний мовою HTML) в обсязі, що надає можливість його ідентифікувати і відрізнити від інших інформаційних продуктів. При цьому необхідно надати на депонування магнітний носій, що містить інформаційний продукт. Проте, легкість отримання інформаційних текстів за допомогою сучасних комп’ютерних засобів, інформаційних технологій та мереж зводять нанівець усі зусилля утримати владу над нематеріальним. Можна зробити доступ до тексту платним. Але відразу в е-середовищі з’явиться те ж саме, але вже безкоштовне.

Традиційно при поліграфічному виготовленні твору об’єкт авторського права захищається завдяки матеріальному носію, копіювання якого є трудомісткою справою. Сучасні інформаційні технології копіювання дозволяють це робити легко, швидко і дешево. Чим дешевше електронне копіювання та більше народу спілкується за допомогою мереж, тим складніше не тільки утримуватися, але й просто помічати використання інтелектуальної власності. За деякими даними, у США неправомірно використовується до 35 % ліцензійного програмного забезпечення, в Україні – більш ніж 90 %.

Очевидно, щось не так із законами. Потрібно щось змінювати – не можна ж усіх виробників компакт-дисків, виконавців фонограм тощо записувати в злочинці. Порядні люди не жадають чужу річ, більшість не прагне заглядати в чуже приватне листування. За безкоштовну книгу теж ніхто не агітує. Але ці ж чесні люди у своїй більшості придбають неліцензійну касету з фільмом або відішлють другові файл із книгою. У принципі, навіть розповідь по телефону змісту фільму, що сподобався, або наспівування модної пісеньки вже є предметом порушення авторського права. З цього випливає важливий висновок – право відстає від технологій. Безкоштовна книга, швидше за все, книга, за яку заплатив хтось інший. Безкоштовний файл – піди знайди, хто його власник, і навіть взагалі його шукати...

Теоретично отут нібито все зрозуміло – коли неможливо відслідковувати кожний випадок порушення закону, то такий закон не повинен існувати. Якщо принцип “невідворотності покарання” не працює в абсолютній більшості випадків, то механізми реалізації законів просто не будуть працювати. Мати закони, за якими неможливе гарантоване правозастосування – нерозумно. Якщо порушниками закону дійсно є не всі, а тільки окремі, як висловлюється міліція – “фігуранти”, то потрібно змінювати закон, а не намагатися зміцнювати непрацюючу систему правозастосування. Не допоможуть і “показові процеси”, головне, в очах громадян, вони несправедливі – караються не ті, які заслуго-

вують покарання, а тільки ті, хто потрапив під руку сучасному, в край, звичайно, “справедливому” українському “правосуддю”.

Сьогодні в Україні більшість не дуже вірить у захист авторських прав, а меншість – намагається зберегти і нав’язати традиційне розуміння авторського права цій більшості за допомогою силових структур і “асфальтових катків”. Але невдоволення існуючим порядком речей зростає, і зростає усвідомлення причин цього невдоволення. Так може продовжуватися ще кілька років, поки інформаційні технології відносно дорогі, а кількість людей, що активно перебувають в мережах, ще невелика. І це не тільки наша проблема.

У 1995 р. Європейський Союз розробив рекомендації ENFOPOL про законний моніторинг мереж, що є обов’язковим для країн-членів ЄС. Документ обумовлює необхідність розробки національної нормативно-правової бази, що відповідає його положенням, регламентує методи і способи моніторингу телекомунікацій. Проте, проблема “захисту даних” продовжує мати великі складності застосування національних законів при міжнародному інформаційному обміні, який потребує уніфікованої нормативно-правової бази. Щодо України, то ще з кінця 1990-х років минулого століття вносилися законодавчі пропозиції, але до цього часу країна так й не має відповідного закону.

Про “поскопірайт”. Звичайно люди згодні дотримуватись деяких інтересів автора: не спотворювати твір, не забувати вказувати його ім’я. Але вони хотіли б вільно копіювати твори. Існуюча концепція, що визнає немайнові права автора, але ігнорує його майнові права дістала назву “копілефта” (від англ. – copyleft). Й в цьому є сенс.

Зі збільшенням числа відвідувачів мереж загальноприйнята в речовому світі “тверда”, підтримувана законом і судом, концепція “копірайта” зміщується у бік не менш загальноновживаного “копілефта”. Як вбачається, “копілефт” буде існувати не в силу закону, а в результаті дотримання “правил гарного тону”, “ділової етики”, тобто шляхом “саморегуляції”.

Панування “копілефта” ні в якому разі не можна вважати початком анархії у відносинах між творцями і споживачами їх продукції. “Правила гарного тону”, хоча і не закріплені законом, передбачають їх неухильне виконання. Їх недотримання може призвести до неприємних наслідків, як мінімум до підриву репутації. Хоча для нашої ментальності “тримати слово” продовжує бути дуже значною проблемою, вирішення якої потребує часу.

З іншого боку, засоби сучасної криптографії, зокрема е-підпису, дозволяють технологічно захистити більшість з авторських прав. Звичайно, підписаний твір можна копіювати, але зміну, що не передбачена автором цього твору, можна знайти. Та й атрибутувати підписаний твір буде простіше. Можна також вважати, що поширення концепції “копілефта за замовчуванням”, перехід процедур дотримання принципів “копірайта” в розряд “правил гарного тону” та відповідна технологічна підтримка з боку криптографії може посилити можливості захисту немайнових прав автора.

Про privacy. Існує й інша концепція, що обмежує рух даних, – рiвасу, тобто те, що стосується прав людини і основоположних свобод, зокрема її приватного життя.

У будь-якої новації, тобто нової інформації, є автор (власник, володільць), що має персональні дані, які, у принципі, є його власністю. Використання відомостей про автора повинно здійснюватись тільки з його дозволу. Використовувати зміст приватного листа з пікантними деталями на підставі того, що ім’я автора і текст листа не перекручені, можна тільки з дозволу авторів. Використовувати відомості щодо винаходу можна тільки з дозволу автора (власника, володільця), який має відповідні персональні дані, захист яких передбачений міжнародним правом. Тобто, ми бачимо тут два інститути права, що мо-

жуть функціонувати одночасно та разом, – право інтелектуальної власності та право власності на персональні дані, які підкріплюють та посилюють один одного. Але, щоб вказані інститути запрацювали, необхідно приєднання України до Конвенції Ради Європи № 108 “Про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних” (Страсбург, 28.01.1981 р.) [10], про що вона зобов’язалась ще понад десять років тому.

Згідно з положеннями статті 4 Глави II Конвенції РЄ № 108 *“Кожна держава-член в межах свого внутрішнього законодавства вживає необхідних заходів з метою запровадження основоположних принципів захисту персональних даних, викладених у ній”*.

Зазначене передбачає наявність відповідного національного базового закону та реалізацію його норм у підзаконних нормативно-правових актах. Щодо закону, то 16 березня 2006 року Верховна Рада України у другому читанні розглянула Проект Закону України “Про захист персональних даних” та прийняла його в цілому як Закон, який набирає чинність з 1 січня 2007 року.

Залишається одне питання – розробка та прийняття конкретного механізму щодо зазначеного закону, запровадження якого сьогодні потребує тільки політичних зусиль та організаційної роботи.

В якості **висновків** можна зазначити наступне.

1. Немає необхідності закликати до негайного переходу до “посткопірайтної” системи. Система авторського права далеко ще себе не зжила хоча б з тієї причини, що наша інформатизація знаходиться в ембріональному стані. Перехід відбудеться і без закликів. Відбудеться те, що система авторського права в майбутньому вже не зможе забезпечити життя автора на ренту від результатів його інтелектуальної праці. Творчій особі доведеться забути про моделі поведінки епохи “копірайта” – створив шедевр і проведь залишок життя на авторські відрахування.

Хто ж тоді буде платити за авторську працю? Відповідь проста: поки автор буде працювати та пропонувати свої новації, він буде одержувати гроші, припинивши створювати новації, гроші він одержувати перестане. Заробити на творчості можна, тільки виконуючи замовлення, за договором. Власне, для авторів це не в новинку – найбільш цікаві автори (письменники, журналісти, композитори, скульптори) давно одержують від видавництва замовлення. Так само, як токар, що зробив одну деталь, може дістати гроші тільки за її один екземпляр, так і автор, створюючи один твір, повинен одержувати гроші тільки за одне його видання, що потрібне замовникові. Власне, чим програміст або письменник кращий токаря, адвоката або лікаря, що одержують зарплату, пропорційну числу і якості зроблених деталей, наданих консультацій, проведених операцій. Ринкові відносини в інформаційній сфері диктують обов’язковість наявності конкретних результатів (інформаційних продуктів), плата за які повинна носити разовий характер.

Зрозуміло, що далеко не всі хочуть позбутися ренти, так само, як корпорація Microsoft усіма силами прагне нав’язати заборону у використанні інформаційних, зокрема програмних, продуктів не тільки окремим особам, але й країнам. Проте усьому свій час. Колись права феодалів теж здавалися непорушними, а феодалський устрій суспільства – єдино раціональним. Часи змінюються, і одні люди не можуть одержувати сумнівні переваги порівняно з іншими. Розробник програми не повинен одержувати переваги в порівнянні з токарем, адвокатом або менеджером та ін. тільки тому, що він має відсоток відрахування від тиражування свого твору, а токар, адвокат або менеджер відрахувань з свого продукту мати не можуть.

В той же час, отримавши за твір гроші, творчі люди мають можливість перетворити їх в прибуток, наприклад, уклавши в цінні папери. Але такий спосіб одержання прибутку

зрівнює програміста, токаря, письменника й адвоката. У такому становищі вони всі – просто інвестори. Оскільки, по суті, життя суспільства завжди було спрямоване на реальне зрівняння людей у засобах їх заробітку через усунення несправедливості тієї або іншої правової системи, у цифровому майбутньому в нинішніх інтелектуалів, швидше за все, більше стане результатів і менше – відрахувань від тиражу робіт минулих років.

2. Звичайно, на зазначену вище тему можна багато дискутувати, тим більше не тільки сучасний законодавець продовжує дотримуватися традиційного підходу до регулювання авторських прав у е-середовищі за принципом – норми авторського права реального світу поширюються на суспільні відносини у віртуальному просторі. Проте Інтернет створювався як мережа для вільного поширення й одержання корисних для суспільства даних з урахуванням норм права та морально-етичних принципів, що забезпечують соціальну справедливість та рух у напрямі до свободи. Іншими словами, Інтернет активно сприяє у розумінні історичного переходу категорій “право” (у тому числі – “інформаційне право”) та “правова держава” від поняття “справедливість” до поняття “свобода”.

3. Стосовно до запровадження конкретного механізму до сфери захисту персональних даних, то можна рекомендувати створення та видання науково-практичного коментарю, у якому повинно бути докладно проаналізовано статті Закону України “Про захист персональних даних” від 16.03.2006 р., надані пропозиції щодо змісту підзаконних нормативно-правових актів та рекомендації щодо чіткої мережі, яка визначає політичні та практичні права та обов’язки у діяльності керівників усіх рівнів окремих галузей сучасної економіки, за умов бажання кожної окремої людини бути максимально захищеною у соціально-економічних реаліях сучасного життя.

Використана література

1. Минков А.М. Международная охрана интеллектуальной собственности. – С-Пб: Питер, 2001. – 720 с.: ил. – (Серия “Закон и практика”).
2. Основи інтелектуальної власності. – К.: Видавничий Дім “Ін-Юре”, 1999. – 578 с.
3. Патентное право капиталистических и развивающихся стран. – М.: ВНИИПИ НПО “Поиск”, 1981. – 129 с.
4. Дахно И.И. Патентоведение. – Харьков: Ксилон, 1997. – 313 с.
5. Упорядкування суспільних інформаційних відносин в сфері захисту персональних даних // Правова інформатика. – 2003. – № 1. – С. 38.
6. Еременко В.И. Законодательство о пресечении недобросовестной конкуренции капиталистических стран. – М.: ВНИИПИ НПО “Поиск”, 1991. – 171 с.
7. //www.medialaw.ru/publications/books/wb-tele/ch3.html#5.
8. //www.vic.spb.ru/law/caces/case_tm_domain_kodak.htm.
9. //www.icannorg/udrp/udrp-polscy-24oct99.htm.
10. Конвенція Ради Європи № 108 “Про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних” (Страсбург, 28.01.1981 р.). Офіційний переклад засвідчений МЗС України від 01.07.2002 р. // Правова інформатика. – № 2/2006. – С. 77-83.

~~~~~ * * * ~~~~~